

2020

Salut/  ICO
Institut Català d'Oncologia

Salut/Agència de
Salut Pública de Catalunya

**Xarxa
Catalana** | **Hospitals
Sense Fum**

**MEMÒRIA
D'ACTIVITATS**



Índex

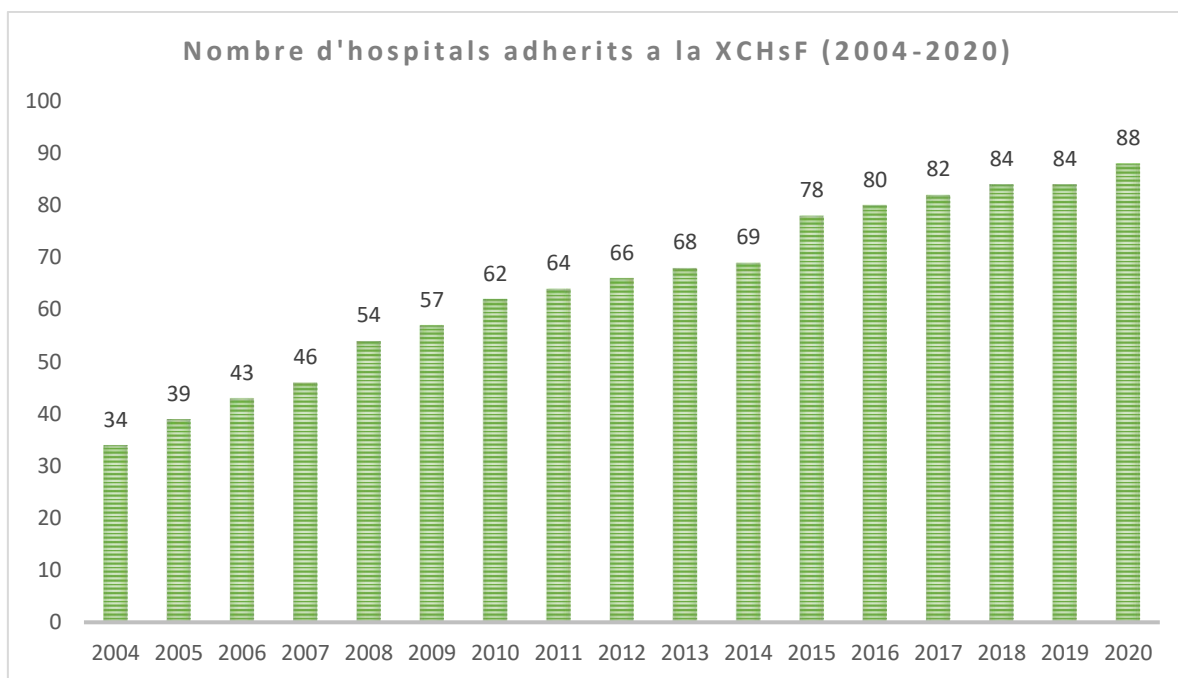
ESTAT ACTUAL DE LA XCHsF.....	2
<i>Hospitals per nivell d'acreditació.....</i>	2
ACTIVITATS 2020.....	5
<i>Avaluació de la prevalença del consum de tabac als hospitals.....</i>	5
<i>Avaluació de les activitats de control del tabac.....</i>	6
<i>Programes de Deshabitució Tabàquica</i>	7
<i>Grup de treball Tabac i Salut Mental.....</i>	13
<i>Pla de Formació Continuada en Tabaquisme de la XCHsF.....</i>	13
<i>Formació en línia. Curs Intervenció breu en tabaquisme</i>	13
<i>Coordinació general dels hospitals de la Xarxa</i>	14
<i>XXI Setmana Sense Fum - Dia Mundial Sense Tabac</i>	16
<i>Calendari Xarxa</i>	16
<i>Trobada anual de la Xarxa.....</i>	17
<i>Altres iniciatives i col·laboracions.....</i>	19
<i>Participació a la iniciativa Deixar de fumar en temps de COVID-19.....</i>	19
<i>Campanya sobre els 'Accessos sense fum'</i>	19
<i>Participació al grup de treball sobre vulnerabilitat i tabac del PAPSF.....</i>	20
<i>Participació al grup de treball de tabaquisme de la coordinadora de Centres d'Atenció i Seguiment a les drogodependències (CAS) de Catalunya.....</i>	20
<i>Col·laboració amb la Global Network</i>	20
<i>Grup de treball de la Global Network amb les xarxes espanyoles.....</i>	21
<i>Jornades i publicacions.....</i>	22



ESTAT ACTUAL DE LA XCHsF

Els centres que formen part de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum (XCHsF) són aquells que han signat conveni i s'han compromès a desplegar el projecte "Hospital sense Fum". A desembre del 2020, la Xarxa està formada per 88 hospitals i centres sanitaris catalans, la majoria d'ells del sistema públic català (SISCAT).

A la següent gràfica es pot apreciar l'evolució positiva del nombre d'hospitals des dels inicis de la Xarxa.



Hospitals per nivell d'acreditació

NIVELL MEMBRE

34

Centre Assistencial d'Almacelles (SJD) - *Nou*
Centre Fòrum. PSM
Centre Sociosanitari el Carme. BSA
Centre Sociosanitari Monterols - *Nou*
Clínica Girona
Fundació Sant Hospital (La Seu d'Urgell)
Fundació Sociosanitària de Manresa
Hestia Duran i Reynals
Hospital Comarcal de Blanes
Hospital Comarcal de l'Alt Penedès
Hospital Comarcal Móra D'Ebre
Hospital Comarcal Sant Jaume de Calella
Hospital de Cerdanya

Hospital de l'Esperança
Hospital de Sant Celoni
Hospital del Vendrell
Hospital Mare de Déu de la Mercè
Hospital Municipal de Badalona
Hospital Sagrat Cor de Martorell
Hospital Sant Antoni Abat
Hospital Sant Joan de Déu Martorell
Hospital Sant Joan de Déu, Serveis Sociosanitaris
Hospital Sant Joan de Déu Terres de Lleida - *Nou*
Hospital Sant Pau i Santa Tecla
Hospital Sociosanitari de l'Hospitalet (CSI)
Hospital Sociosanitari Mutuam Girona
Hospital Sociosanitari Mutuam Güell
Hospital Universitari de Bellvitge
Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII
Hospital Universitari Mútua de Terrassa
Hospital Universitari Sagrat Cor- Quirónsalud
Llar Residència de Salut Mental (SJD) – *Nou*
PIUS Hospital de Valls
Unitat Polivalent Terres de l'Ebre (Fundació Pere Mata)

NIVELL BRONZE


24

Althaia, Centre Hospitalari de Manresa
Centres Assistencials Dr. Emili Mira i López
Consorci Sociosanitari de Vilafranca del Penedès
Fundació Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa
Fundació Hospital de l'Esperit Sant
Fundació Hospital de Puigcerdà
Hospital Comarcal del Pallars
Hospital de Figueres
Hospital de la Santa Creu (Jesús - Tortosa)
Hospital de Viladecans
Hospital Dos de Maig. CSI
Hospital General de l'Hospitalet. CSI
Hospital Quirónsalud del Vallès
Hospital Sant Jaume de Manlleu
Hospital Sant Joan Despí Moisès Broggi (CSI)
Hospital Sant Rafael
Hospital Sociosanitari de Mollet
Hospital Universitari Arnau de Vilanova
Hospital Universitari de Girona Dr. Josep Trueta
Hospital Universitari de la Santa Creu de Vic
Hospital Universitari Germans Trias i Pujol

Parc Hospitalari Martí i Julià. IAS
Parc Sanitari Sant Joan de Déu
Parc Taulí Hospital Universitari

NIVELL ARGENT


15



Clínica Terres de L'Ebre
Fundació Hospital de Palamós
Hospital Casa de Maternitat (Clínic)
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau
Hospital de Terrassa. CST
Hospital del Mar
Hospital Plató Fundació Privada
Hospital Residència Sant Camil. CSG
Hospital San Joan de Déu Barcelona, Esplugues
Hospital Santa Maria, Lleida
Hospital Universitari General de Catalunya
Hospital Universitari Sant Joan de Reus
Hospital Verge de la Cinta de Tortosa
Institut Català d'Oncologia (Badalona)
Institut Català d'Oncologia (Girona)

NIVELL ARGENT, MENCIO OR


6



Althaia. Xarxa Assistencial de Manresa
Hospital Comarcal d'Amposta
Hospital d'Igualada. CSA
Hospital de Mataró. CSM
Hospital de Mollet
Hospital Infantil i Hospital de la Dona Vall d'Hebron

NIVELL OR

9



Clínica Sant Josep. Althaia
Hospital Benito Menni CASM
Fundació Hospital Asil de Granollers
Hospital Clínic de Barcelona
Hospital de Campdevàrol
Hospital de Traumatologia, Rehabilitació i Cremats Vall d'Hebron
Hospital Universitari de Vic
Hospital General Vall d'Hebron
Institut Català d'Oncologia (L'Hospitalet)

ACTIVITATS 2020

Avaluació de la prevalença del consum de tabac als hospitals

El 2020 ha estat un any afectat per la pandèmia de la COVID-19 que ha alterat la dinàmica habitual dels centres sanitaris a nivell mundial. Malgrat això, durant el 2020, han realitzat l'enquesta de prevalença de consum de tabac entre els treballadors un total de 5 hospitals de la Xarxa. A continuació es detallen els hospitals, la prevalença de consum entre els treballadors i el mes en el que es va finalitzar l'informe:

- Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII – 22,0% (gener)
- Fundació Sociosanitaria de Manresa (Hospital de Sant Andreu) – 23,0% (febrer)
- Centre Assistencial Dr. Emili Mira. Parc de Salut Mar – 26,7% (juny)
- Hospital Mare de Déu de la Mercè - Germanes Hospitalàries – 40,9% (octubre)
- Hospital de Figueres Fundació Privada – 22,2% (octubre)

Els hospitals han rebut suport de la Xarxa per calcular la mostra necessària (escollint la mostra aleatòriament a partir dels registres de treballadors) i implementar l'enquesta a cada hospital segons la seva organització interna i recursos. En aquest sentit, s'ha continuat emprant el model d'enquesta utilitzat des de l'any 2000, amb modificacions per incorporar tant l'exposició passiva (des de fa anys) com, més recentment, l'ús i opinions sobre les cigarretes electròniques, l'empaquetat genèric i el rol exemplar dels professionals sanitaris.

La Xarxa és l'encarregada de dur a terme tant la informatització i l'anàlisi de dades com l'informe corresponent amb els resultats més rellevants, en el qual es detalla la prevalença de consum de tabac entre els professionals i altres aspectes relacionats.

Paral·lelament, la Xarxa ha realitzat el seguiment d'aquells centres als que per periodicitat els correspon realitzar l'enquesta. L'activitat per part dels centres s'ha vist afectada per l'alteració de la dinàmica habitual als centres degut a la COVID-19.

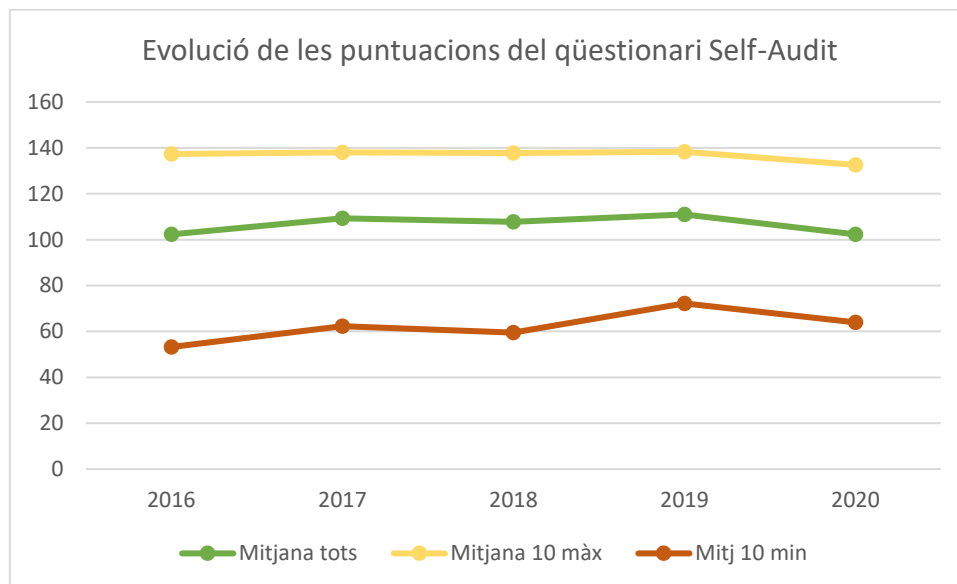
El formulari és un document titulat "ENQUESTA SOBRE TABAQUISME DIRIGIDA ALS TREBALLADORS - 2020" amb el subtítol "Hospital | Codi #". A la part superior esquerra hi ha el logotip de "Xarxa Hospitals Catalana Sense Fum". A la dreta hi ha un text informatiu: "Si us plau, llegiu i compliu les següents indicacions: Atorgu-li de consentir sobre les preguntes. Marqui la seva resposta sobre cada pregunta. Si canvia: Si necessita: Moltres gràcies per la seva col·laboració!". El formulari conté 17 preguntes numerades amb opcions de resposta per radio i caselles per escriure. Les preguntes aborden temes com: 1. Edat, sexe i nom; 2. Tipus de treball; 3. Ús de l'assistència; 4. Activament o no fumador; 5. Quantitat de cigarrets consumits; 6. Quantitat de cigarrets consumits; 7. Quantitat de cigarrets consumits; 8. Quantitat de cigarrets consumits; 9. Quantitat de cigarrets consumits; 10. Quantitat de cigarrets consumits; 11. Quantitat de cigarrets consumits; 12. Quantitat de cigarrets consumits; 13. Quantitat de cigarrets consumits; 14. Quantitat de cigarrets consumits; 15. Quantitat de cigarrets consumits; 16. Quantitat de cigarrets consumits; 17. Quantitat de cigarrets consumits.

Avaluació de les activitats de control del tabac

Durant l'any 2020, 54 dels 88 (61,3%) centres adherits a la Xarxa han puntuat de manera autoreportada les mesures de control del tabac implementades a l'hospital per mitjà del qüestionari Self-Audit (SAQ). Amb l'objectiu de facilitar la seva realització, la Xarxa ha fet recordatoris on s'exposava acuradament la manera de procedir i d'incorporar els resultats a través del web de la Xarxa.

Enguany, s'ha proporcionat als hospitals un document explicatiu per a cadascuna de les puntuacions del qüestionari Self-Audit per afavorir una puntuació més objectiva i fidel a la realitat. Aquest document ha estat elaborat de manera conjunta a través del Grup de Treball de les xarxes espanyoles de la Global Network, amb un ampli coneixement dels estàndards internacionals.

La puntuació mitjana del SAQ del 2020, entre els centres que han respost aquest instrument, ha estat de 102 punts (sobre una puntuació màxima possible de 144 punts), amb un màxim de 137 punts i un mínim de 45 punts. En comparació amb els darrers anys ens els que s'ha utilitzat la mateixa versió del SAQ, observem una lleugera disminució en la puntuació. Com es pot veure a la figura, aquesta disminució afecta tant als centres amb màxima puntuació com als centres amb puntuacions més baixes. Aquesta disminució pot venir determinada per un menor nombre de centres que han complimentat el SAQ (54 centres), possiblement deguda als efectes de la pandèmia de COVID-19, inferior també a la dels darrers 4 anys al voltant dels 70 centres per any.



Programes de Deshabitució Tabàquica



Durant l'any 2020, s'han tractat 340 treballadors dins el programa PDT. Una lleugera disminució respecte l'any 2019 (457) que molts hospitals han justificat per la pandèmia, per haver d'aturar aquest servei per a prioritzar altres activitats.

Podreu trobar la seva distribució per hospitals a continuació:

Hospital-Residència Sant Camil. CSG	9
Hospital Sant Antoni Abat. CSG	NR
Sant Jaume de Calella. CSMS	NR
Hospital Comarcal de Blanes. CSMS	NR
Hospital Sant Joan de Déu. Althaia, XAM	10
Centre Hospitalari. Althaia, XAM	<i>Compartit amb Althaia</i>
Clínica Sant Josep. Althaia, XAM	<i>Compartit amb Althaia</i>
Hospital Universitari de la Santa Creu de Vic	NR
Hospital Universitari de Vic. Clínica de Vic. CHV	NR
Hospital Universitari Sant Jaume de Manlleu. CHV	NR
Hospital del Mar. PSM	10
Hospital de l'Esperança. PSM	NR
Centres Assistencials Dr. Emili Mira i López. PSM	NR
Centre Fòrum. PSM	NR
Hospital del Vendrell	0
Consorti Sociosanitari de Vilafranca	0
Hospital Universitari Sagrat Cor	NR
Hospital Universitari General de Catalunya	0
Hospital Quirónsalud del Vallés	NR
Hospital de Mollet	11
Hospital Sociosanitari de Mollet	<i>Compartit amb H. de Mollet</i>
Hospital Municipal de Badalona. BSA	0
Centre Sociosanitari El Carme. BSA	0
Hospital Universitari General de la Vall d'Hebron	23
Hospital Clínic de Barcelona	45
Institut Català d'Oncologia. L'Hospitalet	15
Institut Català d'Oncologia. Badalona	2

Institut Català d'Oncologia. Girona	0
Fundació Sant Hospital (La Seu d'Urgell)	NR
Hospital Sant Joan de Déu (Martorell)	NR
Hospital Comarcal del Pallars	<i>Els adrecen al CAP</i>
Hestia Duran i Reynals	NR
Parc Sanitari Sant Joan de Déu	6
Hospital Universitari Mútua Terrassa	0
Benito Menni CASM	62
Clínica Girona	0
Sant Joan de Déu, Serveis Socio-sanitaris	0
Consorti Sanitari del Maresme (Hospital de Mataró)	1
Hospital Universitari de Bellvitge	14
Hospital Universitari Arnau de Vilanova, Lleida	NR
Hospital Universitari Germans Trias i Pujol	20
Hospital Comarcal de l'Alt Penedès	NR
Hospital Universitari Doctor Josep Trueta, Girona	5
Hospital Universitari Sant Joan de Reus	7
Hospital Sant Joan de Déu Barcelona, Esplugues	0
Fundació Hospital de l'Esperit Sant	10
Pius Hospital de Valls	0
Hospital Comarcal del Ripollès (Campdevàrol)	4
Hospital Verge de la Cinta de Tortosa	NR
Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII	2
Fundació Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa	14
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau	10
Consorti Sanitari de l'Anoia	7
Hospital de Sant Rafael	5
Hospital de Viladecans	7
Hospital de Sant Pau i Santa Tecla	0
Hospital de Terrassa. CST	0
Hospital de Figueres Fundació Privada	6
Fundació Privada Hospital Asil de Granollers	NR
Hospital de Sabadell. Corporació Sanitària Parc Taulí	0
Hospital Santa Maria. Gestió de Serveis Sanitaris	NR
Hospital de Palamós. Serveis de Salut Integrals Baix Empordà	15
Hospital Plató Fundació Privada	0

Hospital Comarcal d'Amposta	8
Hospital de la Santa Creu (Jesús-Tortosa)	NR
Parc Hospitalari Martí i Julià. IAS	0
Hospital de Puigcerdà	0
Clínica Terres de l'Ebre	0
Hospital Comarcal Móra d'Ebre	0
Hospital de Cerdanya AECT-HC	0
Hospital Sociosanitari Mutuam Güell	0
Hospital Sociosanitari Mutuam Girona	0
Hospital Mare de Déu de la Mercè – Germanes Hospitalàries	NR
Fundació Sociosanitària de Manresa (Hospital de Sant Andreu)	0
Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre	0
Fundació Hospital de Sant Celoni	NR
Sant Joan de Déu Terres de Lleida – H. de Lleida	0
Centre Sociosanitari Monterols	0
Hospital Sagrat Cor de Martorell	0
ConSORCI Sanitari Integral. CSI*	12
TOTAL TREBALLADORS tractats al 2020	340

NR = No reportat

*CSI: Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi, Hospital Sociosanitari de l'Hospitalet, Centre d'Atenció Integral Hospital Dos de Maig i Hospital Sociosanitari de l'Hospitalet



Durant l'any 2020, s'ha fet intervenció pel consum de tabac a 5.153 pacients hospitalitzats. S'observa una lleugera disminució respecte l'any 2019 (6.424).

La seva distribució per hospital es mostra a continuació:

Consorci Sanitari Integral. CSI*	57
Hospital-Residència Sant Camil –CSG	40
Hospital Sant Antoni Abat –CSG	NR
Hospital Comarcal de Blanes – CSMS	NR
Sant Jaume de Calella – CSMS	NR
Hospital Sant Joan de Déu. Althaia, XAM	92
Centre Hospitalari. Althaia, XAM	-
Clínica Sant Josep. Althaia, XAM	-
Hospital Univ. de la Santa Creu de Vic. CHV	NR
Fundació Hospital Sant Jaume de Manlleu. CHV	NR
Hospital Universitari de Vic - Osona SM - Clínica Vic . CHV	NR
Hospital del Mar. PSM	136
Hospital de l'Esperança. PSM	NR
Centres Assistencials Dr. Emili Mira i López. PSM	NR
Centre Forum. Parc de Salut Mar. PSM	NR
Hospital de Mollet. FSM	95
Hospital Sociosanitari de Mollet. FSM	-
Hospital Universitari Sagrat Cor - Grupo Quirónsalud	NR
Hospital Universitari General de Catalunya - Grupo Quirónsalud	136
Hospital Quirónsalud del Vallés	NR
Hospital Municipal de Badalona. BSA	0
Centre Sociosanitari El Carme. BSA	0
Hospital Universitari de la Vall d'Hebron	289
Hospital Clínic de Barcelona	614
Institut Català d'Oncologia. Badalona	45
Institut Català d'Oncologia. Girona	0
Institut Català d'Oncologia. L'Hospitalet	25
Hospital Comarcal del Pallars	5
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau	971
Hestia Duran i Reynals	NR
Hospital Sant Joan de Déu, Serveis Sociosanitaris	0
Hospital Universitari Sant Joan de Reus	12
Hospital Comarcal Móra d'Ebre	0
Hospital Plató	<i>No s'ha registrat</i>
Hospital Universitari Germans Trias i Pujol	107
Parc Sanitari Sant Joan de Déu	43
Hospital de Viladecans	65
Hospital Universitari Mútua Terrassa	74

Fundació Hospital Sant Joan de Déu de Martorell	NR
Hospital General de Granollers	NR
Hospital de Sant Rafael. Germanes Hospitalàries	26
Hospital Universitari de Bellvitge	338
Hospital Sant Joan Déu Barcelona (Esplugues de Llobregat)	26
Fundació Hospital de l'Esperit Sant	38
Benito Menni CASM. Germanes Hospitalàries	333
Hospital de Terrassa. CST	11
Parc Taulí Hospital Universitari	NR
Hospital de Mataró. CSM	403
ConSORCI Sanitari de l'Anoia	162
Hospital Comarcal de l'Alt Penedès	NR
Parc Hospitalari Martí i Julià. IAS	286
Clínica Girona	0
Fundació Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa	49
Hospital de Figueres. Fundació Salut Empordà	105
Hospital de Palamós. SSI Baix Empordà	89
Hospital de Campdevànol	7
Fundació Hospital de Puigcerdà	0
Hospital Universitari de Girona Dr. Josep Trueta	223
Fundació Sant Hospital	NR
Hospital Universitari Arnau de Vilanova	NR
Hospital Universitari de Santa Maria. GSS	NR
Hospital del Vendrell	0
ConSORCI SocioSanitari de Vilafranca	0
Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII	0
Hospital de la Santa Creu de Jesús-Tortosa	NR
Hospital de Tortosa Verge de la Cinta	NR
Clínica Terres de l'Ebre	75
PIUS Hospital de Valls	0
Hospital Comarcal d'Ampostà	<i>No s'ha registrat</i>
Hospital de Sant Pau i Santa Tecla	24
Hospital de Cerdanya, AECT-HC	14
Hospital SocioSanitari Mutuam Güell	0
Hospital SocioSanitari Mutuam Girona	6
Hospital Sagrat Cor de Martorell - Germanes Hospitalàries	14
Hospital Mare de Déu de la Mercè - Germanes Hospitalàries	NR
Fundació SocioSanitària de Manresa (Hospital de Sant Andreu)	0
Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre	88
Fundació Hospital de Sant Celoni	NR
Sant Joan de Déu Terres de Lleida – H. de Lleida	NR
Centre SocioSanitari Monterols	30

TOTAL PACIENTS HOSPITALITZATS tractats al 2020

5.153

**CSI: Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi, Hospital SocioSanitari de l'Hospitalet, Centre d'Atenció Integral Hospital Dos de Maig i Hospital SocioSanitari de l'Hospitalet*



Dotze hospitals participen al programa de deshabitució tabàquica en pacients ingressats en unitats de salut mental. L'Agència de Salut Pública de Catalunya aporta els fàrmacs necessaris per al desenvolupament d'aquest programa i es dispensen exclusivament a aquells pacients motivats per deixar de fumar i després de l'alta hospitalària.

Des del seu inici al 2003, s'han inclòs 748 pacients en aquest programa. Durant l'any 2020 s'han inclòs 90 pacients.

El número de pacients intervinguts amb subministrament de fàrmacs segons l'hospital és el següent:

Hospital	Pacients 2013	Pacients 2014	Pacients 2015	Pacients 2016	Pacients 2017	Pacients 2018	Pacients 2019	Pacients 2020	Total pacients
Althaia	1	2	5	15	NR	0	4	4	31
Bellvitge	3	8	2	2	14	7	0	0	36
Clínic	-	6	10	9	5	5	7	5	47
Joan XXIII	7	17	14	8	12	13	2	5	78
Mataró	4	4	4	0	3	2	2	1	20
Mútua Terrassa	-	16	12	16	15	5	1	14	79
Sant Pau	9	25	44	43	47	47	41	26	282
Vall Hebron	-	5	2	0	5	4	2	5	23
CSTerrassa	-	2	2	4	NR	0	0	0	8
Benito Menni	-	2	7	15	9	16	12	9	70
Sta. Maria de Lleida	-	NR	NR	6	NR	0	0	0	6
Mollet	-	-	0	4	9	18	16	21	68
TOTAL	24	87	102	122	119	117	87	90	748

Grup de treball Tabac i Salut Mental

Durant l'any 2020 s'ha celebrat una reunió del grup, el dia 28 de febrer.

Durant el segon semestre de l'any s'ha elaborat i finalitzat el contingut del nou **curs online** sobre intervenció en tabaquisme en pacients amb trastorns mentals.

El 28 d'octubre es va realitzar el **curs anual sobre tabac i alcohol per a residents** de primer any de l'àmbit de la salut mental de Catalunya (medicina, infermeria i psicologia). Per primer cop es fa de manera telemàtica degut a la pandèmia. Docents: Marga Cano, Teresa Fernández i Concepció Martí.

Respecte l'estudi sobre **avaluació post de les estratègies de control del tabac** als dispositius de salut mental de Catalunya, s'inicia l'enviament del qüestionari.

S'anul·la la **sessió de discussió de casos** prevista per al 24 d'abril degut a la pandèmia.

Es comença a organitzar la **VI Jornada de Tabac i Salut Mental** prevista pel 6 de novembre però s'acaba anul·lant degut a la pandèmia.

Es continua fent difusió de temes sobre tabaquisme i els trastorns mentals al compte de **Twitter** del grup: @psychonicotine

Diversos membres del grup de treball han presentat **comunicacions i ponències** a jornades científiques sobre activitats del grup (especificades a l'apartat *Jornades i publicacions*).



Pla de Formació Continuada en Tabaquisme de la XCHsF

A inicis de l'any 2020, la Xarxa va planificar la formació presencial i en línia seguint la programació habitual dels darrers anys, amb set cursos presencials i quatre edicions del curs online d'"Intervenció breu en tabaquisme".

Al mes de març, l'aparició de la pandèmia va comportar una forta implicació dels professionals sanitaris per al control de la COVID-19, així com les mesures de contingència envers les activitats presencials, afegit a la incertesa i la restricció continuada de la presencialitat. Aquests fets van fer que es considerés oportú cancel·lar tota la formació en aquesta modalitat durant l'any 2020.

Tot i així, i per tal de continuar oferint aquesta formació l'any vinent, s'ha estimat convenient transformar la formació presencial en virtual, tal i com s'ha anat produint en altres activitats, tot adaptant la metodologia d'aquesta modalitat al format multimèdia.

Formació en línia. Curs Intervenció breu en tabaquisme

La Xarxa ha continuat oferint el curs de formació en línia "Intervenció breu en tabaquisme" que proporciona les habilitats i eines bàsiques i essencials sobre l'epidemiologia del tabac i

l'abordatge del tabaquisme per a una intervenció efectiva en els pacients fumadors. Malgrat la pandèmia, s'han pogut realitzar les quatre edicions previstes al llarg dels dos semestres.

Destaquem, com a novetat d'enguany, la posada en marxa d'una actualització d'aquest curs en versió castellana, en la qual s'han revisat i ampliat els continguts, el disseny i els recursos pedagògics. S'ha pogut disposar d'aquesta versió gràcies, en part, al cofinançament a través d'un finançament extern, destinat a oferir el curs a la resta d'Espanya. El curs inclou cinc mòduls amb pantalles interactives, exercicis, i el visionat de cinc vídeos de casos pràctics que ajudaran als professionals sanitaris a posar en pràctica els coneixements teòrics adquirits. La durada del curs és de 16 hores i està acreditat amb 2,6 crèdits.

Aquesta actualització s'ha pogut implementar a les edicions 23 i 24 del segon semestre de l'any. L'edició 23 del mes de setembre únicament es va oferir als professionals de Catalunya, i la 24 del mes de novembre es va ampliar a tots els professionals de l'àmbit estatal. S'està treballant en la versió catalana per poder-la oferir l'any vinent.

Resum de la participació

Edició 21 (24 de febrer – 24 de març): 249 alumnes inscrits; finalitzats: 143

Edició 22 (23 d'abril – 23 de maig): 212 inscrits; finalitzats: 131

Edició 23 (28 de setembre – 28 d'octubre): 243 inscrits. El resultat final dels professionals que han finalitzat els curss resta pendent d'obtenir, ja que el termini del curs s'ha ampliat al maig 2021.

Edició 24 (23 de novembre – 23 de desembre): 753 inscrits. El resultat final dels professionals que han finalitzat els curss resta pendent d'obtenir, ja que el termini del curs s'ha ampliat al maig 2021.



Coordinació general dels hospitals de la Xarxa

De nou, degut a l'alteració de la dinàmica habitual per la pandèmia, hem adaptat el seguiment que la Xarxa ha realitzat amb els centres sanitaris. Les diverses activitats i aspectes relacionats amb els projectes *sense fum* dels centres de la Xarxa han estat seguits i coordinats de manera continuada, tant a través de reunions per vídeo trucades com per correu electrònic.

En aquells centres que han mostrat interès a formar part de la Xarxa, s'han realitzat reunions d'informació i assessorament amb la finalitat de donar a conèixer el procés d'adhesió, així com la metodologia i les activitats a emprendre per començar el Projecte sense Fum en els seus centres.



Concretament, durant l'any 2020 els hospitals interessats en formar part de la Xarxa han estat:

11 novembre – Centre Sociosanitari Monterols

17 novembre – Hospital Sant Joan de Déu Terres de Lleida

De la mateixa manera, s'han realitzat reunions de seguiment dels projectes que ja estan en marxa per tal d'oferir un seguiment estret i més personalitzat als hospitals membres, ajudant a l'elaboració d'estratègies i accions per a la implementació de polítiques de control del tabac. Els hospitals que han rebut aquest assessorament han estat.

- Hospital de Traumatologia, Rehabilitació i Cremats Vall d'Hebron - Hospital Infantil i Hospital de la Dona Vall d'Hebron - Hospital General Vall d'Hebron [13/10/2020]
- Hospital Universitari Germans Trias i Pujol [27/10/2020]
- Parc Taulí Hospital Universitari [1/12/2020]

Paral·lelament, al llarg del 2020 s'ha dut a terme una tasca d'assessorament, informació i comunicació directa amb els hospitals de la Xarxa mitjançant correu electrònic i via telefònica per informar sobre diverses activitats de la Xarxa.

En relació al web de la Xarxa, la seva actualització ha estat constant i ha inclòs un seguit de notícies rellevants i d'interès per als hospitals, posant al dia la informació dels cursos, els materials, les dades dels hospitals, l'alta de nous hospitals, etc.

Per abordar la relació existent entre el tabaquisme i la COVID-19 es va elaborar, juntament amb l'Agència de Salut Pública i el Programa d'Atenció Primària Sense Fum, el document Accions Xarxa #5: "[Tabac i COVID-19 Què en sabem? Dades i recomanacions](#)", disponible al web de la Xarxa en versió catalana i castellana. Aquest document ha volgut donar resposta a com aquesta situació de pandèmia afecta a la pràctica diària dels centres sanitaris, compartint algunes primeres dades sobre la relació entre la COVID-19 i el tabaquisme i diversos aspectes i recomanacions en relació a les pràctiques clíniques al voltant del tabaquisme.



També, amb la finalitat d'informar els hospitals de les notícies relacionades amb el control del tabac i hospitals, normativa, etc. s'ha continuat posant informació al compte de Twitter de la Xarxa: @XarxaCHsF



XXI Setmana Sense Fum - Dia Mundial Sense Tabac



Un any més, la Xarxa ha animat a realitzar les activitats del Dia Mundial sense Tabac al voltant de la Setmana Sense Fum, del 25 al 31 de maig. Diverses entitats, coordinades per l'Agència de Salut Pública de Catalunya, ens hem organitzat per compartir les activitats al voltant d'aquesta setmana. Amb la col·laboració de totes les entitats implicades es persegueix reforçar un missatge comú, arribant amb més impacte i a un sector més ampli de la població.

L'objectiu de la Setmana Sense Fum és sensibilitzar la població de la importància que té per a la salut el fet de no iniciar-se, abandonar el consum de tabac i poder gaudir d'un ambient lliure de fum.

El lema per aquest any 2020 ha estat: ***Desconnecta't de la cigarreta, endolla't a la vida.***

S'ha adreçat als hospitals al web de la XXI Setmana Sense Fum a on hi havien propostes d'activitats i materials específics d'aquesta campanya, així com d'altres materials sobre tabaquisme.

Com cada any, una activitat d'aquesta Setmana Sense Fum ha estat una enquesta per conèixer l'opinió de la població general sobre temes de tabaquisme. Es va encoratjar als hospitals a fer difusió d'aquesta enquesta i a realitzar-la, tant als professionals sanitaris com entre els usuaris dels hospitals.

Un cop finalitzada la Setmana Sense Fum es va demanar que emplenessin un formulari al web de recollida de les activitats realitzades, per tal d'analitzar l'impacte i fer-ne el seguiment.

D'altra banda, com cada any, s'ha assessorat i orientat als hospitals respecte al Dia Mundial sense Tabac, el lema de l'OMS i les activitats que s'han dut a terme en anteriors ocasions.

Enguany, el recull de les accions desenvolupades als centres es pot consultar a través d'aquest enllaç



<http://www.setmanasensefum.cat/docs/RECULLACTIVITATS2020.pdf>

Calendari Xarxa

Com cada any, la Xarxa ha elaborat i lliurat el calendari de paret en format pòster als diferents hospitals. També s'ha posat a disposició el calendari [en format PDF descarregable](#) des del web de la Xarxa.

El lema del calendari del 2020 ha estat: ***Tracta bé el planeta. Per una vida saludable. Sense fum ni residus del tabac.***

A banda de l'ús propi del calendari, aquest recurs facilita la visibilitat del projecte als centres sanitaris. Així mateix, aquest és ben rebut pels professionals dels centres sanitaris. Com en anys anteriors, també s'ha posat a disposició dels professionals dels centres d'Atenció Primària.



Trobada anual de la Xarxa

El 27 de novembre es va celebrar la [XVIII Trobada de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum](#). Aquest cop, i per primera vegada degut a la pandèmia de la COVID-19, la reunió es va portar a terme en format virtual durant dues hores i no de manera presencial durant un matí, com sempre s'havia fet.

L'Esteve Fernández, coordinador general de la Xarxa, va presentar i conduir la jornada donant pas, en primer lloc, a un vídeo enregistrat en què la consellera de Salut de la Generalitat de Catalunya, la Hble. Sra. Alba Vergés, que va inaugurar la Trobada reconeixent la tasca realitzada per tots els hospitals catalans en el control del tabac.

Tot seguit, Josep Maria Suelves, cap del Servei de Prevenció i Control del Tabaquisme i de les Lesions de la Generalitat, va fer un resum i reflexió sobre com s'ha abordat el tabaquisme en temps de pandèmia i les qüestions que encara queden per resoldre al voltant de la COVID-19 i el tabac.

Per a les qüestions tècniques de la coordinació de la Xarxa, Laura Antón, Mercè Margalef i Montse Ballbè van resumir les novetats més destacades, com ara la nova manera més objectiva d'omplir el qüestionari SelfAudit, la nova i augmentada oferta formativa en línia de la Xarxa o l'aplaçament del procés d'acreditació dels hospitals a l'any 2021 degut a la pandèmia.

En aquests moments excepcionals per a l'àmbit sanitari vam voler, també, copsar l'experiència de tres hospitals a l'hora de gestionar el "Projecte sense Fum" en temps de pandèmia:



Montse Adell, coordinadora de l'Hospital de Figueres, va destacar la gran afectació dels projectes relacionats amb el tabac degut a la pandèmia però també els esforços constants per continuar aquesta feina. El seu hospital ha continuat realitzant una prova pilot per sistematitzar el seguiment post-alta a Atenció Primària del pacients ingressats que fumen.

Maria Teresa Puig, coordinadora de l'Hospital de Sant Pau, va reflectir

les dificultats de tirar endavant el "Projecte sense Fum" en un hospital de primer nivell amb un elevat número de pacients ingressats per COVID-19. Malgrat tot, ja s'estan reactivant amb nous projectes i un nou protocol per a atendre pacients ingressats que fumen.

El coordinador de la Clínica Terres de l'Ebre, Joaquim Guasch, va compartir la gran transformació del seu hospital general en un hospital exclusiu materno-infantil assumint nadons prematurs greus, degut a la pandèmia. No obstant, sempre van seguir amb l'atenció al pacient fumador ingressat i amb una nova modalitat de telemedicina per a l'atenció ambulatoria per deixar de fumar.

Com a conferència final, Pilar Roig va fer una emotiva comunicació sobre la seva llarga trajectòria com a coordinadora del "Projecte sense Fum" a l'Hospital Sant Joan de Reus, en el moment de la seva jubilació i com ha estat el relleu cap a una nova coordinadora amb molta experiència, la Lourdes Rofes.

A la part final de la jornada, Esteve Fernández va donar la benvinguda oficial als nous centres que enguany s'han adherit a la Xarxa: el Centre Sociosanitari Monterols del Grup Pere Mata i els centres de Sant Joan de Déu Terres de Lleida: el Centre Assistencial d'Amacelles, la Llar Residència de Salut Mental i l'Hospital Sant Joan de Déu de Lleida.

També va ser una satisfacció poder fer esment del nou hospital amb nivell Or de la Xarxa obtingut aquest any 2020, la Fundació Sanitària de Mollet.

Per finalitzar, Carmen Cabezas, subdirectora general de Promoció de la Salut de la Generalitat de Catalunya, va fer la cloenda de la jornada mostrant, com sempre, el seu suport personal a la labor de la Xarxa i el suport de tot l'equip de l'Agència de Salut Pública de Catalunya.

Des de la Xarxa, agraïm als més de 40 assistents a la Trobada la seva participació que va fer de les fredes connexions d'internet una jornada molt càlida.





XVIII Trobada de la Xarxa
27 de novembre de 2020

Altres iniciatives i col·laboracions

Participació a la iniciativa *Deixar de fumar en temps de COVID-19*

Des de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, el Programa d'Atenció Primària sense Fum i la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum es va posar en marxa una iniciativa per ajudar a deixar de fumar per correu electrònic en període de confinament.

Des del març fins desembre de 2020, degut a la dificultat d'accedir als recursos habituals per deixar de fumar, es va decidir obrir un canal de consulta i ajuda sobre deixar de fumar a través d'un correu electrònic. Un conjunt de professionals sanitaris experts en tractament del tabaquisme van ser els encarregats de donar resposta en un termini màxim de 48 hores.

Podeu trobar la informació ampliada [en aquest enllaç](#).

Campanya sobre els 'Accessos sense fum'



Des de la coordinació de la Xarxa, s'ha continuat treballant en el projecte "Allunyem el tabac" per promoure no fumar just a l'exterior dels accessos dels hospitals. Concretament, es pretén evitar el consum de tabac a un perímetre de 5 metres dels accessos i sensibilitzar els treballadors dels hospitals perquè no surtin a fumar amb roba de treball o identificats com a treballadors de l'hospital pel rol modèlic que tenen.

L'objectiu final és poder traslladar les millors pràctiques a la resta d'hospitals de la Xarxa i compartir així l'experiència.

S'han dissenyat un seguit de materials per a la implementació de la campanya: imatge visual amb cartellera, fulletons, protocols d'implementació, carta

model per al contacte amb els ajuntaments, etc.

El grup de treball que ha ideat la campanya el conformen cinc hospitals, l'SCATT i l'Agència de Salut Pública de Catalunya i han participat en les decisions sobre les accions a emprendre. Els cinc hospitals participants han estat:

- Althaia. Xarxa Assistencial Universitària Manresa
- Consorci Hospitalari de Vic
- Hospital Clínic
- Fundació Sanitària Mollet
- Institut Català d'Oncologia

Participació al grup de treball sobre vulnerabilitat i tabac del PAPSF

Des del Programa d'Atenció Primària Sense Fum se'ns va convidar a participar en la reunió d'inici dels grups de treball proposats per aquest programa. La reunió inicial es va realitzar el 21 de gener 2020.

L'objectiu del grup és incidir en la millora d'aspectes relacionats amb el tabaquisme en poblacions vulnerables, mitjançant procediments que puguin aportar una millora en l'abordatge del tabaquisme. A la reunió es parla sobre les accions a portar a terme (línies de treball), anàlisis de situacions i mètode: desplegament, planificació i la previsió del temps per assolir-los. I els indicadors per avaluar les metes aconseguides.

La metodologia de treball ha estat a través de reunions online per tal d'elaborar una memòria amb les dades més rellevants en relació a la població vulnerable i el tabac. En concret vam poder participar d'un subgrup de vulnerabilitat i salut mental, amb professionals de l'Hospital Vall d'Hebron, l'Hospital Clínic i de l'ABS la Garriga. Finalment aquest grup ha estat aturat, per causa de la pandèmia, a l'espera de restablir la dinàmica i la feina iniciada.

Participació al grup de treball de tabaquisme de la coordinadora de Centres d'Atenció i Seguiment a les drogodependències (CAS) de Catalunya

Des de 2006, Montse Ballbè, com a representant de la Xarxa, participa activament en aquest grup de treball dirigit a l'estudi i divulgació del tabaquisme en la població atesa als CAS de Catalunya i que presenta altres trastorns per consum de substàncies. El grup està liderat des del CAS de l'Hospital de Sant Pau.

Durant l'any 2020 s'han realitzat diverses reunions telemàtiques i es va organitzar una jornada presencial a l'Hospital de Sant Pau titulada: La intervenció en tabaquisme als CAS: un camí de 20 anys" (24 de gener del 2020; 114 assistents).

Col·laboració amb la Global Network

La Global Network for Tobacco Free Healthcare Services (GNTH) és una xarxa internacional que té per objectiu el desenvolupament d'una estratègia comuna entre els serveis d'atenció a la salut que treballen en la prevenció i control del tabaquisme a tot el món.

La Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum treballa en estreta relació amb la Global Network for Tobacco Free Healthcare Services (GNTH). Durant el 2020, Laura Antón com a membre de la Junta d'aquesta organització ha realitzat periòdicament teleconferències per realitzar el seguiment de les accions d'aquesta xarxa internacional, de la qual en som membres.

D'altra banda, per cinquè any consecutiu, la Laura Antón ha participat com a jurat en el procés d'acreditació internacional Gold Forum process. Aquesta col·laboració permet contribuir en el treball del grup d'experts internacionals sobre les polítiques de control del consum de tabac i avaluar els diversos projectes *Sense Fum* presentats pels hospitals candidats a ser acreditats com a nivell OR.

En el marc del GOLD Forum 2019, la Fundació Sanitària Mollet va obtenir l'acreditació OR. Degut a la pandèmia de la COVID-19, no va poder ser entregat el guardó de manera presencial com habitualment es fa i com estava previst que fos durant el 28è congrés de la xarxa HPH a Seül.

A nivell internacional, es va atorgar aquesta certificació a 10 centres sanitaris, provinents de tres continents (Àsia, Austràlia i Europa): 4 candidats d'Europa, 5 d'Àsia (Taiwan) i 1 d'Austràlia. Actualment comptem amb 9 membres de la Xarxa Catalana que han obtingut aquest reconeixement.



Grup de treball de la Global Network amb les xarxes espanyoles

Des de la Xarxa hem continuat en contacte amb aquest grup de treball per tal de treballar conjuntament en les diverses iniciatives comunes que puguin anar sorgint.

Hi participen les següents xarxes i membres de la GNTH:

- Red aragonesa de hospitales sin humo
- Departament de Salut d'Elx - Hospital General
- Red Vasca de Organizaciones sanitarias libres de humo - Osakidetza
- Hospital Royo Villanova
- Hospital Universitario de Burgos
- Red Riojana de Hospitales y Centros Sanitarios y Sociales sin Humo
- Red Andaluza de Hospitales Libres de Humo
- Red Cántabra de Centros Sanitarios Sin Humo
- Red de Hospitales Libres de Tabaco de la Región de Murcia
- Red Gallega de Hospitales y Centros de Salud Sin Tabaco
- Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum

Jornades i publicacions

22 Congreso de Patología Dual. On-line. 16-19 novembre 2020

Comunicació oral: Francina Fonseca, Jufresa B, Casanova G, Cano M, Mondon S, Nieva G, Palau N, Pinet C, Vallbuena N, Ballbè M, Gual A.

Influencia de las actitudes y formación de los profesionales sobre la intervención en la adicción al tabaco en unidades de Salud Mental.

8ª SESIÓN del Seminario Permanente de Jóvenes Investigadores en Cuidados de Salud Mental de la Cátedra Francisco Ventosa AEESME / UAH. 15 desembre 2020

Comunicació pòster: Maite Sanz y grupo de trabajo de *Tabac i Salut Mental* de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum

Materiales para trabajar el tabaquismo en las Unidades de Agudos de psiquiatría. Grupo de trabajo "Tabac i Salut Mental"

27 International Symposium on Controversies in Psychiatry. 28 agost-11 setembre 2020

Comunicació pòster: Maite Sanz y grupo de trabajo de *Tabac i Salut Mental* de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum

A networking model to enhance tobacco control in hospital mental health settings.

Update'20 Addiccions. 27/11/2020 on-line

Cristina Pinet

Tractament del tabac en els pacients amb trastorn mental.





**Xarxa
Catalana** | **Hospitals
Sense Fum**

Unitat de Control del Tabac

Centre Col·laborador de l'OMS per al Control del Tabac

Institut Català d'Oncologia, l'Hospitalet

Avinguda Granvia de l'Hospitalet, 199-203

08908 L'Hospitalet de Llobregat – Barcelona

Tel: 93 260 73 57

Coodinador:

Esteve Fernández

Equip tècnic:

Laura Antón / Montse Ballbè / Mercè Margalef

Col·laboradors:

Yolanda Castellano / Maite Narváez / Clara Mercader